

Доситејево просветитељство

Прво је штампао „Живот и прикљученија“ у којем је испричао свој живот од рођења до тридесет и девете године и своју биографију пропратио рефлексјама о потреби школа и науке и о духовној заосталости калуђера, које оштро напада. После тога штампа „Совјете здравога разума“, изабране мисли и савете учених људи с разних језика преведене. То су морални и полемични огледи, пуни просветитељских мисли. Затим објављује „Собраније“, збирку огледа из морала и практичне филозофије: о патриотизму, о љубави к наукама, о лажи, о читању, о умерености итд. Ту има неколико моралних прича, као она Мармонтелова „Лаузуз и Лидија“, или Лабријерова „Ирена“; ту је и више источњачких прича моралне или филозофске тенденције; ту је и Лесингова комедија „Дамон“.^[21] — Доситеј је и преводио са разних језика: „Етику“ од италијанског писца Соавија и „Слово поучително“ од немачког протестантског мислиоца Цоликофера.